

ШКОЛСКИ ЛИСТ.

„Школски Лист“ излази једанпут у месецу. Претилата је за целу годину 1 ф. 50 новчића, а за Србију 4 динара. Учитељи са малом платом, као и богослови и приправници, добијају лист у пола цене. Дописи и предилата шаљу се: Уредништву „Школског Листа“ у Сомбор.

Бр. 3. У Сомбору, 10. Марта 1886. Год. XVIII.

КОЈЕ СУ МАНЕ ДОМАЋЕГ ВАСПИТАЊА?

— Педагошка расправа. —
(За награду.)

Мото: Без истине нема блаженства.

I.

Васпитањем се има сматрати све оно, што упливише на образовање човечијег карактера. У нејако доба, кад дете још незна толико мислити и говорити, да би могло непосредно општити са спољашњим светом који га опкружава, васпитава га све, што по свом природном нагону осећа. Васпитање деце поверено је непосредно родитељима.

У одрастном добу човек се мора сам да васпита, јер је свестан цели, којој треба да тежи, те може сам себе да контролише. У социјалном и државном животу пуно је средстава, помоћу којих се човек може у своме задатку што га је себи изабрао усавршити. Неки тврде, да је васпитање детета, васпитање целог човека. Али та тврдња не може да постоји, јер оно васпитање што га у одрасло доба себи присвојимо, ако подпуно и има све своје добре стране; тако васпитање највећма упливише на наш карактер и на положај кога у друштву заузимамо. Много је важније дечије васпитање пошто оно предходи васпитању одраслог човека; ово развија душевне способности детиње, како би знало сваку прилику, која често у животу сусрета, употребити на своје даље усавршавање; оно још полаже темељ умном, моралном и практичном животу. Без тога не би се могао провући неоштећен кроз живот, који је пун невоље, беде и јада.

По томе су очевидно родитељи одговорни за васпитање своје деце. Дужност родитељска при дечијем васпитању протеже се у толико, да љубављу, примером и заповећу усади у детету љубав према свему што је лепо, племенито и добро. При

www.unil.rs
УНИВЕРЗИТЕТСКА
ВИБЛИОТЕКА

васпитању деце особито су важне ове две склоности, на име : неограничена љубав, која треба да влада између родитеља и деце ; и да родитељи непрестано надгледају своју децу, и да их никада неоставе самој себи.

Никакав изговор у томе погледу од стране родитеља не може се примити ; јер као ште родитељи сматрају за дужност да се брину за детињ физични живот, исто тако морају се старати и за душевни. Мало је у нас таких родитеља, који не би имали ни прилике ни својства да својој родитељској дужности задоста учине. Шта више деца имају права од својих родитеља то да захтевају, као што о томе вели Пуфендорф : „Дете имаде право, да од својих родитеља иште хране, а под храном не ваља разумети само оно, што је за физични живот потребно, но и оно, што је свакако нужно, да се дете довољно изобрази за друштвени и општински живот.“

Као што у обичном животу има много ситница на које се и не осврћемо, држећи, да нам оне животу нашем не могу ништа нашкодити ; исто тако и при дечијем васпитању пуно је ситница, на које родитељи ни своје главе не обрћу, али које се после у толико већма свете на оној сиротој деци, а више их није могуће никако изкоренити, јер су се у детету јако укорениле.

Највећа мања у домаћем васпитању испушта се из вида. Да је приправљање деце за живот главна цел васпитања, то признају и родитељи и сви други који о томе рачуна воде ; па ипак се та цел слабо при васпитању на уму има. Ево ћете и сами наћи небројено примера, да се наша деца годинама васпитају, а то васпитање се бави једино око стицања знања, а то нема другу вредност, већ што чини тако звано „фино изражање“ ; девојке се опет већином упућују у знању, како да се умеју наместити да се што боље допадну, да се упознају са накитима, тоалетом ; како треба да се понашају у друштву, како треба да говоре „нобл“, једном речи : приправљају се не за живот, него за јавне забаве ! Нема ту ни говора, да се упућују, како да воде свој поштен живот, своју кућу — на то многи, врло многи родитељи заборављају.

Наши родитељи не размишљају на своје напутке и закључке, који су доста пута незрели и неупутни. Родитељи, а особито матере поступају с децом онако, како их њихова тренутна побуда поведе ; нема ту зрелога размишљања, да ли ће

ће то бити од користи деци њиховој, и да ли ће то ићи у прилог правој срећи њихове деце. Једино тренутна љубав родитељска руководи их при васпитању, без да се пита, да ли је то добро или није.

Родитељи треба да имају на уму, да васпитањем своју децу образују за способно биће, које ће моћи само собом да влада, а не њиме други да владају. „Кад би наша деца -- вели педагог Спенсер — рођена била, да као робови живе, морао би их тим раније приучавати робству; но пошто треба до скора да буду слободни људи, где неће нитко надзиравати њихово свагдање владање, ваља да их, док их имаш под својим оком, чим већма научиш, да сами себе надзиравају.“ У овима речима довољно је речено, како треба родитељи своју децу да васпитају, и да тако звано „фино образовање“ никада неће децу учинити да буду сретни и задовољни у своме животу, пити ће их моћи начинити слободним људима. (Продужиће се.)

О ИЗОБРАЖЕЊУ ДЕЧИЈЕГ СРЦА.

Изображење духа, које човек размишљавањем и радом постижава, и увиђавност и знање, које тим себи прибавља, у толико се поштовати може, у колико своју и других људи праву срећу унапређује. Човек то може само онда чинити, ако светлости свога ума вољно и верно следује, т. ј. ако право мисли и суди, ал ако се по томе и влада; и ако не само добро од зла распознаје, него ако и љуби и тражи добро, а зло презире и избегава. Познавање истине мора љубави и извршавању добродјетели водити, — а то је баш намера доброг васпитања.

Изображење дечијег срца зове се: наклоности и тежње дечије на најбоље предмете управљати, њима љубав свему оном што је истинито, право и добро улити, и тиме им извршивање дужности лаким и пријатним учинити. Дакле изображењу срца — као што видимо — предпоставља се изображење ума; јер ма да је ово од оног у нечем различито, то ипак не може оно без овога постојати. Наша се воља скоро свуда по увиђавности нашег ума изражава. Ми обично само оно хоћемо што држимо да је добро, а презиремо опет оно, што сматрамо да је зло. Када смо дакле ми где који пут спрам доброг ладни, а зло бирамо, то онда ми добро за рђаво а рђаво за добро држимо. Што ми правилније мислимо и судимо и што лакши на-

чин у томе усвојимо, с тим ће и наклоност наше воље правилнија бити. Што је дакле боље ум дечији изображен, с тим се више надати можемо добром напредку у изображењу срца. То се састоји највише у томе, да се њој прави појмови о суђењу представе; да се употребљаваће тих појмова згоднима приликама олакшава; и да се унутрашње или спољашње препоне са пута одклоне, како би се лакше по увиђењу свога ума управљала. За ту се цјел морају разни начини употребљавати, који наравно по разлици особа са којима имамо посла, и по разлици прилика које се при томе појављују, морају разни бити. Ми ћемо се са неколико правила при изображењу срца и моралног карактера дочијег задовољити, а ближа опредјелења тих правила мудрости онима оставити, који се с тим занимају.

Прво се мора дечија нарав сазнати и после се по њој управљати. Нарав је управо земљиште које се треба да обдјела. Разлика тога земљишта није никада тако велика, да се не може брзо одкрити. Мање или више живости или брзине у представама, мање или више осетљивости спрам доброг или рђавог, спрам лаког или тешког, мање или више наклоности одмору или раду, — у томе се састоји цела та разлика, што се нарављу дечијом назвати може. Све те различите нарави могу лако добродјетељи или страсти одвести. Онима њу разбудити и унапредити, а ове одклонити од ње — то је главна задаћа васпитачка. Велика живост, осетљивост и вредноћа особена су својства за изображење срца, када се на добре и достојне предмете управе, а сва та разум за вођу имају. Ми дакле несмемо та својства притискивати, него се морамо потрудити добар им правац дати. Живост духа мора се на важне и користне поуке употребити, осетљивост срца треба њежном осећају за све што је збиља лепо, благородно и велико изобразити, вредноћа мора се тако управити да она и опште благостање пред очима има. Деца, која та својства имају, морају се завремена од рђаве употребе истих одвраћати. На против она деца која више спорости у својим представама и радовима показују, која су више миру и лењости склоњена и теже се у движење покренути могу, несмеју се са укором или са строгим предусретањем збуњивати. Она су обично бојазљива и врло мало поуздања у себе имају. Са њоме се мора дакле њежно и са стрпљењем поступати, она се морају храбрити; из таме коју траже или у коју су ушла извести, и често њу у такове околности стављати, које су у

стању њиној души нов и јачи полет дати. Куд може врло лако погрешци одвести. Нетреба дакле ни једну погрешку поштепити, него сваку поправити. Треба прве зле наклоности и жеље које из њиве нарави теку угушити, и нетреба допустити да се деца погрешкама и злу привикну. Ако су пак већ у то упала, то треба бар тај обичај ослабити и искоренити с тим, да јој се онакови радови извршити дају, који су тима рђавима са свим противни.

Треба привикнути децу до по увиђењу и разлозима, а не по слепом нагону или самовољи раде. Њој ваља појмљиво учинити да је човек са разумом од неразумни животиња одликовац, и да се онај, који то отличје ваљано неупотребљује, доле са свога узвишења спушта. Њу треба често питати и то поверљиво: зашто она ово чине а оно пренебрегавају? зашто неке особе или предмете високо цене и љубе, а напротив друге презиру и избегавају? зашто између разних добита и задовољства баш та, а не друга бирају? Какве намере при овом или оном раду имају? и т. д. При томе се мора поверење код деце стећи, да би она могла нама без презања наклоности одкрити. Ако она на наша питања гдекад са простим „ја неznam“ или „ја немогу казати“ одговоре, ту несмемо бити нестрпљиви, него помозимо јој узроке њиног мишлење и рада, које она сама гдекоји пут добро непојме, пронаћи. Расуђивати треба са њоме заједно, шта би у овом ил' оном случају боље било чинити и како гдекоје намере најлакше и најбоље постићи могу. Када се незнатнији предмета тиче, то јој треба понустити да она сама без препоне избор учине, и ако би исти рђаво учинила, то њу треба на зле последице, које су одатле произишле, опоменути. Када јој се какви прописи дају, то јој треба разјаснити узроке зашто се оно забрањује а ово налаже. Ми требамо показати да тачно одговарамо правилама истине, реда, умерености и правде, ако желимо да она по увиђењу и разлозима раде.

Децу треба учити, да она све послове из најбољих и најчистијих намера чине. Ту се треба добро чувати да се код деце честољубље не распали и у страст непређе, јер она су онда за праву добродјетељ и задовољство изгубљена. Најлепше и најузвишеније добродјетељи морају се скривено и без сведока извршивати, а ко у лепима човечијима пресудама сву срећу налази, тај ће мало дана задовољно провести. Само је онај човек добродјетељан, који је од пресуде и мњења људског независан

а увек је наклоњен свему ономе што је право и добро; и само онај може срећан бити, који се са невиношћу свога срца и мирноћом своје савести задовољава. Тој добродјетели и тој срећи треба децу и ученике упућивати. Промисљати ваља гдекад са њоме ли правична, добротинећа и великодушна дјела тек са пресудом коју гледаоци о томе изричу таква постају, или може бити да ће она евагла и у свима околностима таква бити и оствати. Је су л' се кад год кајала, када су у тајности какво добро дјело учинила, и је су л' и онда неко задовољство уживала? Да л' је велика разлика између истине и лажи, између реда и переда? Да л' добродјетел, ред и мир како у срцу човечијем тако и дружевном животу, а страст напротив забуну и свађу за собом повлачи? Њу треба питати да л' онако исто пријатан осећај, онако исто задовољство уживају, када се са таковима својствима и радовима похваљују, које њој сопствена савест пориче, као када им она то потврђује? Поучавати треба њу да су наша мишлења и дјела по себи добра или зла, ваљана или неваљана на други људи о њима ма какву пресуду изрицали. (Наставиће се)

ВАЖНОСТ ПОВТОРНИХ ШКОЛА.

(Свршетак.)

У последње време опазила се и код нас потреба, да се злу томе стане што пре на пут, како би и ми ако не упоредо ишли са осталим светом а оно бар, да идемо полако за њима, само, да не заостанемо; јер је тешко стићи оног, ко је далеко умакао.

До своје 12 године полазе деца основну школу, ту науче оно, што ће им док одрасту од велике користи бити.

Баш у то доба кад се највећма детињ дух почне да развија, кад је најспособнији да прима науку и поуку и да је пресади за навек у своје њежно срце, тад га истрну из загрљаја мајке-школе и долази одма у јаван живот.

Много дете, кад се види, да је на слободној нози, да школски зант више посла с њиме нема, наједаред се промени одмах првих дана, па ни налик није на оно дете, што је до јуче тако нажљиво слушало науку од учитеља свога.

Узрок је томе, што га другови и старији наговарају на разна мања зла, а после долазе све већа, говерећи: „Та ти ниси више ђак, шта ти ко може.“ Истина, спочетка ће дете савест одвраћати, сећаће се још мало речи учитељевих, али ће се по-

www.vukobrat.org.rs
УНИВЕРЗИТЕТСКА ВИБЛИОТЕКА

повинувати гласу својих старијих другара а неће послушати глас савести; јер би онда био исмејан. Такав је наш друштвени живот! Ако се неуреди онако како већина, па ма било то највеће зло, то ће бити исмејан и презрен од неваљаног друштва у коме се креће.

Такав је почетак неморланом животу, који утуче још за малена срце детиње, те доцније буде место ваљан отац суров, место љубазан муж, тиранин љубе своје, место ваљан грађанин, непоштен и некарактеран који никоме никакве користи не доноси, а ко ником некористи свима шкоди.

Да би се томе злу доскочило заведене су законом „повторне школе“ које треба да полазе деца од 12. до навршене 15. године.

Та би школа требала да буде главна школа за васпитање младежи; ту би се ваљало највише обзирати на морал. Учитељ би ту био васпитач и проповедник морала, а никако се неби смела така школа, да сматра за неко нужно зло и да се тек од беде држи; него би сваки требало, да прионе, да усади у срца будућег народа љубав према прадедовској вери и милој народности српској.

То би била школа, где би се отворено, без зазора, смело говорити против многих злих обичаја, који у омладини нашој сатиру све што је племенито.

Без зазора би требало говорити против вечерњих управо ноћних забава наше омладине, које ужасно деморалишу младеж; усљед чега постане немогућном за отпирвање вишег позива.

Па што родитељи не увиђају, то треба, да им учитељ у школи говори против тог злог обичаја.

Доста је чудно, да власти томе неће једаред за свагда, да стану на пут.

Томе злу, које је тако укорењено у нашем народу, да се чини, као да је свагда постојало и да мора свагда постојати, — могла би ваљана повторна школа на пут стати.

С почетка би тешко ишло; јер би тешко било и саме родитеље убедити и предочити им зле последице; али мало по мало би учитељ уз помоћ родитељску стао на пут том неваљалом обичају, те би се он по времену искоренио.

Учитељи и свештеници морали би родитељима дечијим што црњим бојама нацртати неморал, који се на жалост међу мла-

ДИМ људма шири; јер је тај неморал упропаститељ омладине, упропаститељ српства.

Повторна школа треба, да се што тачније обдржава. У таким школама би требало предавати: веронауку управо науку о хришћанском моралу; рачун и то оне врсте рачуна, које су за живот нужне а то су: четир главне радње са целим бројевима и разломцима. Овде разумем и децималне и обичне; јер долазе и једни и други у животу. Нарочито их треба већбати у талијанској пракци; јер и наш простији свет мање више рачуна по талијанској пракци. Затим читање ваљаних одабраних књига, па ма то не била читанка. Нарочито су за тај посао добро дошле: „Књиге за народ“, што их „Матица Српска“ издаје из фонда Петра Коњевиха. И ту мора учитељ при избору пажљив да буде. Па онда треба да се писање, што боље негује.

Из природних наука би требало само толико говорити, колико да се не мора чудити севању муња, грому и т. д. Треба протумачити призоре, који се код нас збивају. Упознати ваља са биљкама шкољдивим и корисним, које се у околини налазе. Највише пажње ваља поклањати економији. Неби требало пунити главу односно мучити децу оним предметима, који му никад ни од какве користи неће бити.

Библиотека треба, да је при руци и по препоруци од стране учитеља ваља да се дају деци књиге на прочитање, а садржину да кажу кад књигу прочитају; јер само ће онда бити од користи читање књига, кад деца знају шта су прочитала.

По селима, где би овака школа најнужнија била, нема таквих школа или их има само где-где; што је кривица оних, који не увиђају корист таквих школа.

*

Дивно ли је видити омладину свесну, мудру, која још у младим годинама даје нам лепе наде светлије будућности.

Неби имали повода, да говоримо: „Омладино јаде наш“, него би са поносом говорили: „Омладино, дико наша“! У теби полажемо сву наду, у теби је спас наш; ти ћеш сачувати и умножити врлине твојих предака; ти ћеш бити светлост, која ће светлити вековима и показивати стазе, којима ваља ићи; ти ћеш бити снажни бедем, који ће чувати српство и православље од нападања непријатељског!

WWW.UNI

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

www.unilib.rs Од ваљане школе све то зависи. Па кад знамо где нам је спас, зашто онда да не гајимо то, зашто да не подижемо школе и неунапређујемо, кад знамо, да нам опстанак од њих зависи.

Уз добру народну школу као основу, једини је спасоносни лек за нас повторна школа. Њој је задатак, да нам подигне народ, да му даде духа просвете; јер је така школа подунирач узвишених жеља и идеја, које су једино кадре народ наш одржати и унапредити.

Иван Мартиновић,
учитељ.

ПРЕДСТАВКА,

епархијске консисторије горњо-карловачке, високој кр. хрват. слав. далматинској земаљској влади у Загребу.

(Свршетак.)

Поред таквог релативно дакако врло обзирног али за православну цркву врло неправедног постављања учитеља по обштим пучким школама у крајини; а к тому још и поред те околности, што је стари црквено-словенски, православног обреда језик и писменица му, из школских књига и школске наставе искључена са свим; каже се то од себе само, како мора да изгледа служба божија у цркви православној онђе нарочито, гђе учитеља вјере православне нема ни једнога, а није случајно ни више свештеника у мјесту Ту је црква без школске дјеце скоро пуста, јер цјевница јој је глува, а читанка апостолских посланица нијема са свим, да је свештеник црквено правило погазити, и мјесто литургије часове (choras) свршавати приморан, на које народ недолази. И то ту тако бива из оних разлога, који су самој нарави личних околности туде постављених учитеља друге цркве много ближи, него позиву и задатку учитеља опште пучке школе, до кога се сваки од њих из тијех околности извинути није кадар, јер није ни вољан, а школека га дисциплина никако и непри-teже на то.

Како пак и у самој школи, па још у таковој, у којој су сва дјеца вјере православне а православног свештеника није у мјесту, учитељи римокатолици свађају свој задатак, с којим су се нашли у таквим школама; то ће илустровати овај примјер.

У Збјегу, гђе нема како је горе наведено ниједног дјетета вјере римокатоличке, учитељ је римокатолик Драгутин Циндрић. Једном ће љетос администратор парохије и катихета, који удаљено станује, доћи у школу, па ће ту у присутности учитеља запитати једног ученика: „Каж ми ти, шта си по вјери, коју вјерујеш и исповиједаш?“ А дијете му одговори: „Ја сам Хрват“. Катихета му на то каже и растумачи, да је он и како је по вјери православни христијанин; и настави опет питати ученика: да му сада он одговори „зашто је он православни христијанин?“ А дијете као дресирано одмах на то: „Ја сам за то Хрват, јер сам ро-

ђен у Хрватској“. — Сад пријеђе катихета на друго старије дијете, ученика III. разреда, и имајући овог да испита из символна вјере, рећи ће му: „Шта знадеш о светому Духу?“ А кад ученик рече, што је знао, ућиће му учитељ Циндрић у ријеч: „Но, кажи све, што знаш; још нијеси казао, да дух свети излази од Оца а од Сина.“ —

И кад то тако бива у школи, гђе није ни једног дјетета римокатоличког, како мора да бива по оним школама, гђе је више римотолчке дјеце, и гђе су дјеца православна у мањини!?

Строги испит школских надзорника, макар међу овим надзорницима у цијелој крајини поред све већине и народа и ушколоване дјеце вјере православне, ни једног јединог од православне вјере нема, за цијело би установио, да овај овђе наведени примјер осамљен није, и да учитељи цркве римокатоличке ако не сви баш, по пучким школама, гђе је дјеце вјере православне и племена српског, а свештеника православног у мјесту нама, тако свађају, данас свој задатак, с којим су се нашли у тим школама, као што са овђе свађа учитељ Циндрић у Збјегу.

Наше није такве учитеље и наике овога овај час споменутога судити тога ради, што они таквом радњом и наставом својом компромитују саму земаљску владу, јер јој подмећу ону интенцију, која се код земаљске владе замислити и предпоставити неможе. Али висока влада благоволиће милостиво допустити и Сама, да ова духовна православне цркве власт, према присези свога владике-дијецезина и својој рођеној, и према дужности себи највишим Рескриптом од 10. авг. 1868. IV. А. §. 10. наложеној, никако равнодушна бити неможе и несмије наспрам таквих жалосних појава, што оностраној православној цркви у корјен ударају.

Ако овдашњој православној цркви, и њеном оностраном српском, српске дијецезе народу, највишем Пријестолу највјернијем и земаљској влади лојално најоданијем и није по злокобном удесу дано било, да доживи, и очима својима види највишега Рескрипта од 10. авг. 1868. III. §. 111. у животу изведен и проведен; — ако је исти народ и црква му православна и осуђена најстрљивије на чекање онога времена, кад ће једном регулисана бити школска одношења цијеле земље једним и једнаким законом земаљским, који би се како свака правда захтијева достојно обазрео и на правне слободе *in ecclesiasticis et scholasticis* истој цркви највишим повластицама српскога народа, и земаљским законом 27: 1799; за тијем и највишом краљевском уредбом од 14. маја 1875. подјељење, ујамчене, и своме изводењу предане: — и ако иста народна црква до тога времена свој народно црквени подмладак по пучким школама с почетка поменутих прописа и уредаба са „ћудоредно-религиозном“ васпитању и даљем за живот наображавању имати на узато и правило службе своје, како се оно без школске дјеце и без њиног црквеног појања и читања занемарује и затире, гледати мора; — ако и јест све то тако: то ипак неможе ова православна црква и овдашња духовна управа њена још и то гледати и без најсвечанијега просвјета трпити равнодушно, да се исте опште пучке школе, које солидарно издржава цијела земља, све општине без разлике вјероисповјести и народности грађана одмећу у

www.sluzhba.srpskepravoslavnepatrijarshie.rs
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
у службу племенском шовинизму и пропаганди римској; да се тамо одмећу овђе довољно освјетљеним проведеним, поменутих школских уредаба, начином и нехотице можда, ал свакако хотимице и тенденциозно таквим, учитеља римокатолика, радом и смијером, о коме неможе никакве сумње бити, камо је уперо.

Допустиће нам дакле Висока Влада, да је уз најдубље огорчење ове епархијске духовне управе на такве жалосне појаве сасвим оправдана и молба наша, коју у такву огорчењу уз најсвечанији просвјед противу таквих појава на високу земаљску Владу, нијпонизније овим актом упућујемо и молимо :

Нека би и прије, до новог школскога закона, који се очекује, да у горенаговијештеном правцу регулише школу и школска одношења за цијелу земљу, према тому што се све опште пучке школе издржавају из општега врела и терета цијелог грађанства без разлике његових исповијести му, и према тому што највишем и опште отачбине олтару православна црква служи онако исто, као и римокатоличка, — благоизвољела Висока Влада постаратисе, и у томе старању сходне мјере предузети, да :

Прво, при постављању учитеља по општим пучким школама у Крајини, конфесионалне околности, у којима се оне по једине налазе, као мјеродавне достојног и праведног обзира добивају ;

друго, да свима учитељима у истим школама у опште свако и конфесионално и политично прозелитство, најстрожије забрањено пребуде ; наособ пак често поменути учитељ Циндрић смјести, гђе му и тако као римокатолику мјеста није, за његово из граница његовог позива и задатка тенденциозно изступање, нека буде удаљен.

Духовна ова епархије горњо карловачке управа неможе ове са овом молбом скончане представке своје закључити а да евентуалном приговору, да првом захтијеву молбе њене оскудица кандидата православне вјере на путу стоји, неизиђе на сусријет сада већ са овом најпонизнијом примједбом.

Приговор такав неби имао ни толико наслона, колик му се даје данас, и неби се имао никаквог, кад би се престало захтијеву јавности за српску препарандију у горњем Карловцу стављати на пут онакве препоне и одклањујеће увјете, какви ни у самој Мађарској од стране краљевско угарске владе нити су полагани искони, нити се полагају данас признању и признавању јавности српске учитељске школе у Сомбору. Али ту би се дакако на мјеродавном мјесту најпрво морало смилovati до другог и тог увиђења, да то не стоји, да је у овом погледу друго што Мађарска, а друго Хрватска и Славонија, и да оно, што тамо може, овдје неможе бити.

Из сједница епархијске конзисторије горњо карловачке у Гомирју дана 3. нов. 1885.

Теофан Живковић с. р.
владика гор. Карловачки.

РАСПОРЕД ЛЕКЦИЈА

У ДРУГОМ РАЗРЕДУ СРБСКЕ НАРОДНЕ ШКОЛЕ

(на основу наставног плана за србске народне учитеље
издаог од вис. срб. нар. Школског Савета под б. (18.) Јулија 1878. бр. 34).

II. Србски језик.

А) Очигледна настава, читање и писање.

(Свршетак.)

Осмога месеца:

Прве недеље: Из очигледне наставе: а) Место (из упутства IV. одсек §. 39). б) Становници у месту (§. 40.). — За читање и разумевање: 1. Шта све има у врту (138.). 2. и 3. Цвеће. 4. Ружица (140.). 5. Милица и ружица (приповедка с поуком под бр. 141.). 6. То исто за понављање и поуку. 7. и 8. Воће и воћњаци (бр. 142) уз понављање приповедке из буквара о Мирку и Радојици. 9. Дрво (143.). — За писање: Ђе је слога, ту је и Божији благослов. Цар царује, Бог богује. Што имаш да свршиш, свршуј одмах, да после штете не буде. — Велика писмена: Т, Ђ, Ц, У, Ш.

Друге недеље: Из очигледне наставе: а) Четири стране света (V. одсек §. 41.). б) Преглед места и околине (§. 42). — За читање с разумевањем а све уз очигледну наставу: 1. Дрво (бр. 143.). 2. Поврће (143.). 3. Животиња у врту (145) 4. Гусенице и деца (146.). 5. То исто за понављање. 6. и 7. Тице и воћа (147.). 8. Тица. 9. Понављање бр. 146. и 147. — За писање: Вештбање у писању великих писмена по азбучном реду, и то: 1. А, Б, В, Г. — 2. Д, Ђ, Е, Ж. — 3. З, И, Ј, К. — 4. Л, Љ, М, Н, Њ.

Треће недеље: Из очигледне наставе: а) Воћке (§. 43.). б) То исто продужити. — За читање с разумевањем: 1. л. Чела (бр. 149.). 2. л. Не дирај у челе, приповедка 1. број 150. 3. л. Под истим насловом приповедка 2. 4. л. Челице и лептир. 5. л. За понављање бр. 139. и 140. 6. л. За понављање бр. 141. 7. и 8. л. За понављање бр. 142. и 150. — Песма: Лети чела малена, пева се (бр. 150.). — Уз то сваки пут се даје за погађање по једна загонетка о воћу, поврћу, чели и пужу (види бр. 152). — За вештбање у писању: Велика писмена: 1. О, П, Р. — 2. С, Т, Ђ, У. — 3. Ф, Х, Ц. — 4. Ч, Џ, Ш.

Четврте недеље: Из очигледне наставе: а) О цвећу и поврћу (види §. 43.). — За читање с разумевањем: 1. л. Шта све има у пољу (153.). 2. л. Ливаде (154.). 3. л. Највећа трпеза (приповетка под бр. 155.). 4. л. То исто чита се поново, доводи се у сvezу с науком вере и приповеда се. 5. л. Трава (бр. 156.). 6. и 7. л. Не лежите на младо сено (бр. 157.). 8. л. Љубичица и хвала љубичице (ово на памет) (бр. 158.). 9. л. Приповедке под бр. 155. и 157. понављају се. — За писање: Боље ти је изгубити главу, него своју огрешити душу. Док се човек сам неосрамоти, нико га не може осрамотити. Како ко збори, онако и твори. Нема лета без Ђурђева данка, нити брата док не роди мајка. — Велика писмена: И, Ш, Е, Ж.

Деветог школског месеца:

Прве недеље: Из очигледне наставе: а) Ораћа земља. Жито и

жетва. б) Кудеља лан и пашњаци (све по §. 44.). — За читање с разумевањем: 1. л. Њиве (бр. 159.) 2. л. Житно зрно (бр. 160). Ово се за даје и за учење на памет. 3. и 4. л. Житни клас (приповедка под бр. 161.). 4. л. Песма домаћину и орачу (бр. 162. За читање и за учење на памет). 5. л. Понци и мрави (бр. 163.). 6. л. Попац и мрави (за читање, приповедање и поуку бр. 164.). 7. л. Лептири (бр. 165.). 8. л. Пази кад вијаш лептира (приповедка бр. 166.). 9. л. Понављање приповедака бр. 161., 164. и 166. Уз то сваки пут по једна загонетка (бр. 167.) о житу и о ратарским алатима. — За писање: По њивама сеју се жита: пшевица, раж, јечам, зоб, проја и кукур. Што ко већма нос у вис диже, глава му је све празнија. Ко лети хладује, зими гладује. Мрави су ситна животињца, али највреднија. — Велика писмена: П, Р, С, Т.

Друге недеље: Из очигледне наставе: а) Шума, храст, бор. б) Печурка, отровне биљке. Животиње у шуми и у пољу (види §. 45. огл. наставе). — За читање с разумевањем: 1. л. Шума (бр. 168. Први одпочетак. Ово се учи и на памет). 2. л. То исто за читање до краја. 3. л. Одјек (приповедка бр. 169.). 4. л. То исто, за читање, приповедање и поуку. 5. л. Дрво и тице (бр. 170.). 6. л. Ветар и младо дрво (бр. 171.). 7. л. Тичија песма (бр. 172. За читање, учење на памет и певање). 8. л. Понављање приповедака под бр. 155. и 157. 9. л. Понављање приповедке под бр. 169. и песме под бр. 172. — Уз то сваки пут по једна загонетка од оних под бр. 167. — За писање: Не пролази зло дело без казни. Како ти друге дочекаш или поздраваш, онако ће и тебе други. Поштење је претежније од богатства. Црква је да се у њој Богу моли, а не да се збори. — Велика писмена: Ц, У, Ф, Х.

Треће недеље: Из очигледне наставе: а) Воде и животиње у води; б) Земља и у њој различите ископине. (Види VII. одсек ове читанке и §. 46. упутства за вештање у посматрању, мишљењу и говору). — За читање и разумевање: 1. и 2. л. Вода (бр. 173.). 3. л. Деца код воде (бр. 174.). 4. л. То исто и за приповедање. 5. л. Жабе (бр. 175.). 6. л. Риба (бр. 176.). 7. л. Земља (бр. 178.) 8. л. Земље и камење (бр. 179.) 9. л. Вакар, сребро и злато (бр. 180.). — За учење на памет: „Ој рибице, ој лудице“ и т. д (види под бр. 176. на страни 116.). Уз то сваки пут по једна загонетка за одгонетање (бр. 177.). — За писање: Вода нам је један од највећих дарова Божијих. Земља нам је мајка свима, она нас држи и храни. На земљи живимо. Њу нам је сам Бог одредио за стан у животу. Из земље видимо камен за грађење кућа и руде за алате и друге потребе. — Велика писмена: Л, Љ, А, М, Н.

Четврте недеље: Из очигледне наставе: а) Ваздух (§ 48.); б) Неке обичне појаве у природи (§. 49.). За читање с разумевањем: 1. и 2. л. Ваздух (бр. 181.). 3. л. Ветар (бр. 182.). 4. л. Киша (песмица се учи на памет, бр. 183.). 5. л. Како додоло за кишу моле (бр. 184.). 6. л. Понављање бр. 68. и 70. Уз мудра изречења, пословице и загонетке. — 7. л. Понављање (бр. 71. и 72.) уз пословице и загонетке (бр. 74.). 8. л. Понављање (бр. 77. и 78.). 9. л. Понављање (бр. 79., 181. и 183.) с песмицом. Свакипут по једна загонетка или питалица нова од оних под бр. 185. — За писање: Моли се Богу и ради. У радише свега бише,

Уштедише свег још више. Ваздух је извор живота. Чувајмо своје здравље. Здравље је највеће благо. — Велика писмена: Ђ, Ћ, Р, Д.

Десетого месеца:

Прве недеље: Из очигледне наставе: а) О ваздуху, ветру и киши (по §. 48. и 49.); б) О небу, и о сунцу (§. 50.). — За читање с разумевањем: 1. л. Ваздух и ветар (бр. 181. и 182.) поново). 2. л. Киша (бр. 183.). Уз то загонетке под бр. 185. 3. и 4. л. Небо и сунце (бр. 186. и 187.). 5. и 6. л. Месец и звезде (бр. 188.) и за учење на помет (бр. 189) звезде. 7. и 8. л. Време, дани и сати (бр. 190.). 9. л. Понављање и учење на помет песмица о дану и ноћи на бр. 190. стр. 114 озго. Уз то сваки дан по једна загонетка о светлости и мраку, о сунцу, месецу и звездама (види бр. 192. одсек 1. и 2.). — За писање: Ако правда непомаже, кривда неће. Боље виде два ока него једно. Вода све опере осим црна образа. Ко се другом за што руга, оно ће му на врат доћи. — Велика писмена: К, З, В, Ц, Џ

Друге недеље: Из очигледне наставе: а) О сунцу, месецу и земљи; б) О Богу као створитељу целог света (по §. 51.). — За читање с разумевањем: 1. и 2. л. Недеље, месеци и године. (Имена месеци имају се на помет научити. Уз то загонетке под бр. 192. О дану, ноћи и недељи и т. д.) 3. л. Творац света, и Бог свемоћни (бр. 193. и 194.) 4. л. Бог свезнајући и Бог милостиви (бр. 195. и 196.). 5. л. Мали Пера (бр. 197.) и бр. 198. Моли се Богу (на помет). 6. л. Понављање бр. 99. Стан ваља да је здрав, и бр. 107. Собни ред. Уз то се задају загонетке о свећи (бр. 109.). 7. л. Понављање приповедке Жижка (бр. 111) и загонетка о кујанским стварима (под бр. 112. 1. и 2.). 8. л. Понављање приповедака: Милица и ружице (бр. 141.) и Тица и воће (бр. 147.). 9. л. Понављање приповедака: Највећа трпеза (бр. 155.) и Нележи на младо сено (бр. 157.) Уз то загонетке под бр. 167. — За писање: Одаберу се четири моралне пословице од оних, што су их деца другог семестра пасала, па их пишу ученици у пропис за испит. Свако дете пише друге пословице, и пазити ваља да се свака пословица што је једно дете пише другим великим писменом почиње.

Треће недеље: Спремају се ученици за испит. Из очигледне наставе питају се ученици: О телу човечијем и здрављу, и храни, уз рецитовање песмица и пословица (одсек III.). О стану, кући и домаћој живади (одсек IV) О врту, пољу и шуми (одсек V. и VI.). О води и ваздуху (VII. и VIII.). Уз то се погађају и загонетке.

СТАЊЕ НАРОДНЕ НАСТАВЕ У БАЧКОЈ ГОДИНЕ 1884/5.

Државни школски надзорник г. Фр. Цирфус поднео је у скупштини жупаније Бачке 5. Фебруара о. г. извештај о стању народног васпитања у Бачкој за годину 1884/5. који је затим и штампом обнародован.

Из овога се извештаја види, да је прошле године било у Бачкој 110,139 за школу обавезне деце. Од ових било је за свакидашњу школу обавезне деце од 6—12 година: 41,954 мушке 40,894 женске. Свега

82,848. — За повторну школу обавезне деце од 13—15 година било је 14,443 мушких; 12,848 женских; укупно 27,291.

По вери било је за школу обавезних: римљана: 69,491; унијата 1,276; православних: 21,285; калвина: 4,314; лутерана: 10,350; израљ-љана: 3,423 Свега 110,139. Међу овима било је назаренске 246 деце. Од ових спада на назаренце, који су однали од римске вере 50; од унијатске 12; од православне 20; од калвинске 90; од лутеранске 74. Дакле највише је прешло у назаренство из калвинске и лутеранске, а затим из римске вере, а напротив суразмерно најмање има одадника наша православна црква, која у богослужењу употребљује црквени наш славенски језик, а највише имају одадника калвини и лутерани, који на матерњем језику богослужење одправљају. — Ово треба да добро запамти сваки Србин.

По језику има за школу обавезних: мађара 42,112; немаца 33,222; словака 4,350; србаља 21,285; буњеваца и шокаца 7,597; русина 1,273.

У Бачкој има три учитељске школе, и то: једна државна за мушке учитеље у Баји; а друга за учитељице у Суботици, и једна православна вероисповедна србска учитељска школа у Сомбору. Даље налазе се у овој жупанији 3 школе занатлијске и трговачке; ађанска земљоделска школа и 438 самосталних народних школа, од којих су грађанске 5, више народне 7, а основне 426.

У Бачкој нема ни једног села без школе, а само 10 села има у којима је по једна нераздељена на разреде школа и један само учитељ.

У обзиру на значај школа, има у Бачкој школа државних 8; комуналних 85; римски католичких 165; унијатске 4; православних 75; калвинских 17; лутеранских 34; јеврејских 40; задружне 2; и приватне 4. Свега има 438 школа.

По наставном језику било је 176 школа мађарских; 70 немачких; 11 словачких; 99 србских; 8 буњевачких; и 4 русинске. — Мешовитих по језику школа било је оволико: 17 мађарско-немачких; 22 немачко-мађарске; 1 словачко-мађарска; 1 србско-мађарска (?)! 16 буњевачко мађарских, 2 немачко-буњевачке и 8 мађарско-немачко-буњевачких.

Ишло је у школу: 93,628 деце, дакле 85% обавезних школу полазише а 15% деце неполазише школу.

Према томе на жалост Срби православне вере најслабије су децу своју у школу шиљали; јер 5456 србске деце није у школу никако ишло.

У школама ове жупаније дела 855 учитеља; од којих има 19 државних; 179 комуналних; 356 римских вероисповедних; 8 унијатских; 126 православних (осим комуналних учитеља у Шајкашкој, који се овде не подразумевају); 31 калвинских, 63 лутеранских; 65 јеврејских; 5 приватних и 2 задружна учитеља. Од ових: 831 јесу за учитељство оспособљени, а 24 нису. У школама је било 860 школских дворана, од којих 579 дворана одговарају пропису закона, а остале не одговарају.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

ЦРКВЕНЕ СВЕТКОВИНЕ У СОМБОРУ У ПОЧЕТКУ ВЕЛИКОГ ПОСТА.

За време великог поста одирављају се у св. Бурђевској цркви сомборској већ од више година прописана богослужења свечано и побожно и са умилним појањем, на духовно сазидање народа што у цркву долази. Ове године на Беле Покладе појао је приправнички мушки збор из 32 особе под вођењем Душана Поповића приправника II. разреда складно св. литургију по напјеву Топаловићевом, а после одпуста однојана је стихира из Триода: „Предочастимъ себе братіе царцею добродјетелей.“

Тога дана на вечерњу, са којим се започиње великопостно црквено правило, служио је сам преч. г. протопресвитер, и на свршетку читао прописане молитве из требника. Приправници су појали дивне стихире из Триода на Господи возвахъ, а школска дечица прокименъ: „Не отврати лица твоего“ и прву стихиру на стиховнъ: „Возсія благодат твоа Господи“. — Штета је само, што при овако дивном Богослужењу врло мало народа у цркви беше.

У Среду и Петак чисте недеље на службама пређеосвећенима појау „Да исправитя молитва моя“ наизменце ученици народне и ученице више девојачке школе, а мешовити лик приправнички складно је одговарао на јектеније и појао у хармонији дивној: „Нынѣ силы“ „Вкусите и видите“ и „Благословлю Господа“, а после одпуста: „Возсія благодать твоа Господи.“

На Теодорову Суботу пречестили су се ученици и ученице основних и више девојачке школе, а у „Недељу Православија“ појао је по други пут мушки приправнички лик новонаучену литургију на обште задовољство многобројнога народа, и отменог света, који се тога ради баш у цркву скупио. На истој литургији „Причастно“ појале су приправнице наше, а за тим су уз умилно појање прописаних црквених песама приступили к Светоме Причешћу Срби гимназисте, приправници, приправнице и многобројни нарвд.

На исти начин ће се преко целог великог поста Средом и Петком служба Божија овде отпирављати и то сваки пут у 11 часова пре подне, да могу на њима ученици и ученице свију овдашњих ербских школа без уштрба школске наставе присутствовати. Због умилног појања на пређеосвећене службе долази обично велики број отмених госпођа и интелигенције наше.

ШКОЛСКЕ ВЕСТИ.

Нова женски школа Наредбом вис. кр. хрв. слав. земаљске владе дозвољено је да се отвори уз мушку школу у Добринци основна школа за женску децу и да се постави на њој учитељица православне вере с платом од 400 ф. станом, уживањем врта и три хвата дрва.

Наименовања. Госпођа Љубица Теодоровићка р. Живковићева, досадашња привремена учитељица у Шимуновци, наименована је за праву учитељицу исте школе.

Милан Црнојачки наименован је за привременог учитеља у Буђановци. Димитрије Павић наместни учитељ у Дољани, и Раде Мандић наместни учитељ у Градишту наименовани су за привремене учитеље у истим школама.

Госпођица Марија Јовановића испитана србско народна учитељица, постављена је за учитељицу у Чуругу.

Јован Поповић учитељ башахидски пристављен је за привременог учитеља србског у Пешти код цркве св. Георгија.

Госпођица Мила Јовановићева испитана учитељица родом из Вршца пристављена је за помоћницу обојеле учитељице у Срб. Итебеју.

Владимир Каракашевић испитани учитељ на државној препарандији постављен је за учитеља у Панчеву.

НЕКРОЛОГ.

Ђорђе Радић управитељ државне велике гимназије сомборске, после дужег боловања престао се у Четвртак 20. Фебруара у 41. год. живота свог, а сарађен је у Суботу 23. Фебруара са великом свечаношћу на сомборском римском гробљу. При укупу учествовали су из почасти сви учевни заводи овдашњи, међу њима и србска учитељска, виша девојачка и народне школе. Ученици гимназије са заставом у црно увијеном пратили су свога управитеља. У римској цркви овдашњој држана је служба Божија и задушнице, а одатле се спровод продужио заставши најпре пред огромним новим здањем гимназијским, пред којим је на узвишеној црном бојом застртој трибини професор Д. Јесенски красноречиво опростио се са покојником. Између множине венаца на гробу опазисмо и неколико са србским надписима, које су пријатељи покојникови на самртни одар његов ставили. Од венаца са србским надписом један је принео покојнику: г. Никола Малешевић професор и његова госпођа супруга Александра, а други г. Др. Јован Пачу, пријатељ и друг покојников од младости. — Покојник је родом био из Суботице, куда су му — као што говораше — предци из горње угарске са реке Вага, доселили се били. Био је мађар, али је знао добро србски, радо је читао наше народне песме, и неке је и на памет знао, а пре неколико година превео је врло лепо на мађарски одабране србске Косовске песме. Лака му црна земља!

Даница Николајевића учитељица србска у Сасама (Нови Карловци) преселила се у вечност 9. Фебруара о. г. Покојница је рођена у Лежмиру 1852. године, где јој је отац Стеван Николајевић бележником био. Она је унука познатог старине Јоакима Николајевића из Стејановаца и негдашњег професора гимназије карловачке покојног Василија Лукића, а синовица блажене успомене Лукијана Николајевића епископа горњо-карловачког. Била је благе нарави, доброг срдца и разборите главе. Свршила је учитељску школу као народна питомица у Сомбору 1871/2. школске године и од тога времена одржављала је дужност учитељице у Сасама са великом ревношћу и оданошћу. На укупу њеном говорио је сурдучки парох г. Светозар Сечански утехе пуну беседу, у којој је изложио врлине, које су ову честиту српкињу и ваљану учитељицу красиле. Бог јој дао у рају насеље!!

Милан Драгаш учитељ. Дне 18. (28.) Фебруара о. г. преминуо је у Гађишту у цвијету своје младости народни учитељ Милан Драгаш. Покојник се родио у Слуњу 1863. год. Након свршених наука грађанске школе у Слуњу, свршио је српску учитељску школу у Карловцу с врло добрим успјехом, те је исте године именоват за учитеља у Лединцима у Сријему; а године 1884. буде именоват за учитеља у Гађишту. За свој свети позив био је особито заузет; у друштву омиљен и поштоват, а у школи прави отац дјетиња.

Колико је уважења у својој општини за ово кратко вријеме постигао, види се најбоље отуда, што се подиже старо и младо, мушко и женско, да свога обљубљенога учитеља испрате до вјечите куће.

Особита част припада школском одбору гађанском — а нарочито прецеједнику истога пречасном господину Милутину Митровићу пароху, који непожалише ни трошка ни труда, само да ова тужна свечаност достојно испаста узмогне.

Лијена хвала пароху српско-михољачком пречасном господину Љубомиру Болићу, као и господи учитељима: Тоши Новковићу, Антонију Цикоши, Илији Микићу и Роману Престиниу, који се потрудише, да испрате милог и незаборавног друга до вјечите куће, и да му рекну: С богом мили и незаборављени друже! Бог ти дао души спасење. Ми ћемо се Богу молити за те.

Радивој Лончар учитељ.

Јелена Петровићева учитељица у Србском Итебеју, преселила се у вечност, после дужега боловања 26. Фебруара о. г. у Фердину код своје рођене браће, од којих је у том месту један бележник, а други учитељ. Покојница је рођена у Романском Ст. Михаљу 1865. године, била је кћи тамошњег, сада печканског пароха г. Атанасија Петровића. Свршила је учитељску школу у Сомбору 1882. године, и служила је као ваљана учитељица у Србском Итебеју. Била је примерног владања приљевна и добра учитељица. Бог нека утеши њеног ожалошћеног старог родитеља, браћу и сестре, а млађаној покојници нека даде у рају вечно насеље!

Јелена Кораћева учитељица, после дужега боловања уснула је у Господу 25. Фебруара у Загребу, и сахрањена је следећега дана у православном одељењу загребачког средередног гробља. Њу оплакују ожалошћени родитељи Петар Кораћ ц. кр. умировљени сатник и Кристина рођ. Родић, два мила брата и четири сестре, од којих је једна госпођа Олга Радуловића супруга управитеља српске учитељске школе у Карловцу и учитељица рада у истој школи.

Р А З Н О.

Оснивање фонда за свештеничке удовице у епархији Пакрачкој. Презвишени господин Никанор Грујић епископ одобрио је и положио је први темељ томе фонду даровавши на ту цјел знамениту своту од 6000 форинти, и тиме је подигао себи још за живота најкраснији и вечити споменик у својој дијецези. Исти је велико-достојник цркве наше и прошле године на сазидање православног храма Божијег у Вараждину знамениту жртву од 1000 фор. приложио. —

Дар фонду за сиромашну школску децу. Сомборска штедионица поконила је с концем прошле године србској црквеној обштини 180 форинти ради набавке одеће и обуће за овдашњу сиромашну србску школску децу. Црквени Одбор захвалио је топло на овом дару поменутој штедионици и наредио је да се новац тај унесе у главницу закладе Димитрија Поповића за обућу и одећу овдашње србске сиромашке деце, која школу прилежно полазе.

О приправничкој беседи на Св. Сасу примљено је од добровољних прилога 119 фор. 68 нв; а за улазнице 214 фор. Свега 333 фор. 68 нв. Потрошено је на дворану, свирку и осветљење 149 фор. 68 нв. Чист добит је 183 фор. — Од овога 178 фор. подељено је међу сиромашне приправнике и приправнице, а 5 фор. плаћено је за лекове ланског приправника, покојног Исидора Петровића из Вршца. У идућем броју долећемо извештај о приложницима и о подељењу чистог прихода међу приправнике.

Дарови школама и учитељима. (Продужење.) Господин Ђорђе Мињајловић члан црквене обштине у Сомбору предплатио је на Школски Лист за србску народну школу у Брањину (Кишфалуди) у будимској епархији.

Гд. Јован Јерасовић трговац сомборски предплатио је на Школски Лист за србску школу у Бати у будимској епархији.

Као дар г. професора Ст. пл. Јеремића у Викинди шаље се Школеки Лист г. Љуб. Трбуховићу србину учитељу у Ступовачи у Хрватској.

Као дар г. Ђ. Милића учитеља у Н. Саду, шаље се „Школски Лист“ г. Петру Котуру учитељу у Долњем Рајићу, и срб. вероисповедној школи у Збегу.

Г. Др. Јован Пачу изволио је предплатити на „Школски Лист“ за србску вероисповедну школу у Парцу.

Г. Јаша Гргуrow трговац у Сомбору предплатио је за србску народну школу у Гацкоме у Херцегорини.

Г. Ђура Миливојевић занатлија и обштинар у Сомбору послао нам је предплату за једнога ђака у Црној Гори. Пошто нам по имену нису познати ђаци црногорски; то дар његов шаљемо ученицима гимназије на Цетињу.

НОВЕ КЊИГЕ.

„Зборник приповедака за одраслије девојке од Ј. Н. Буља. Превод с францускога. Панчево 1886. Накладом штампарије Косанића и Поповића.“ У Зборнику том налазе се следеће поучке приповедке: 1. Човекомрзац достојан поштовања. 2. Примање под своје. 3. Миливој или љубав материнска. 4. Буфлер и лепирова. 5. Ђена и Марко или Боски близанци. Књига износи 199 страница на лепој артији и цена јој је 50 нв. Мило нам је што ову ваљану књигу можемо препоручити учитељству и младежи нашој, а особито одраслијим кћерима народа србског, којима је она и намењена. Све приповедке су занимљиве и поучне а особито последња приповедка приказује у занимљивом облику најкраснији пример сестринске љубави и хришћанског самопрегоревања.

„Приповедке Ивана Сергијевића Тургењева. С руског превео Бранко В. Константиновић. Садржај : Смрт. Надзорник. Певачи. Два племића Јуродиви. Издање књижаре браће М. Поповића у Н. Саду 1886.“

„Виноградарство и подрумарство“ по домаћим писцима, приредио један виноградар. Издање (илустровано) срп. књижаре браће М. Поповића у Новом Саду 1886.

„Три патриотске песме за мушки збор. Конционаво Роберт Толингер. Број I „Напред“. Број II. „Бојна песма“. Бр. III. „Бојна труба“. Изишло је на свет као додатак музикалног часописа „Тудало“ уз бр. 3. 1886. Цена 1 ф.“

„Српче“ лист за децу година V. Уређује Ј. Миодраговић, изашао је број 11., са овим садржајем : 1. „Привиђење“, истинити догађај од -ци- 2. „Болестан ђак“, песма од Радослава М. Ивковића. 3. „Цртице с пута“, од Милана Матића учитеља. 4. Љуба Ненадовић (са сликом). 5. „Морска бура“, песма. 6. „Од куда ветар дува“, од Д. Ј. Путниковића. 7. „Нада“ песма од Светозара Н. Т. 8. „Војска у буба“, превео Петар Никетић учитељ. 9. Теле-кула (са сликом). 10. Коштуњци и решења из 9 броја. 11. Добротвори и 12 пошта. „Српче“ излази у Београду два пута у месецу са сликама на великом табаку fine артије. За Аустро-Угарску и све друге земље, цена је листу годишње 3 фор. Претплата из тих крајева прима се само на годину, а треба је слати поштанском упућеницом (Post Anweisung) Administraciji Српčeta Земун или књижарама : Ђермека и Матића Земун; Луке Јоцића и Друга, Нови Сад; Спира Петровића Котор, Јована Радака Вел. Кикинда. Издавалац Српчета је М. В. Поповић.

УПРАЖЊЕНА УЧИТЕЉСКА МЕСТА.

У Сентомашу тражи се учитељ за III. и IV. разред. Плата је 500 фор. стан и огрев, и за повторну школу, ако је точно држао буде, награда од 90 ф. Проситељи могу бити само свршени сомборски приправници, који и иађарски знају, а учитељ је дужан у цркви певницу држати и децу у црквеном појању обучавати. Рок пријаве до 15. Марта по нашем.

У Илоку, Нештину и Сибачу траже се учитељи и црквени појци правосл. вере. Плата је у Илску 400 фор. у Нерадину 360 фор., а у Сибачу 350 фор. узто свуда стан, врт и огрев. Молбенице до свршетка Марта имају се полнети кр. надзорништву школском у Вуковару.

У Добринци у Срему отвара се стечај за учитељицу православне вере, с платом 400 фор. станом уз 3 хв. дрва за огрев и уживањем врта.

У Сусеку у Срему отвара се место подучитељице правосл. вере, с платом од 320 фор. уз огрев и 40 фор. у накнаду за стан. Молбенице на оба ова места имају се поднети горехваљеном школ. надзорништву у Вуковару и то до свршетка Марта по римској.

Тражи се учитељ и појац правосл. вере у Лончици (пошта Кутјево), с платом 350 фор. стан, огрев и врт. Молбенице се имају поднети кр. шк. надзорништву у Пожеги до конца Марта по новом.

Издаје и уређује : НИКОЛА Ђ. ВУКИЋЕВИЋ.